

A Nemzeti Programok logikai kerete

		Sürgősségi ellátás	Szív- ér-rendszeri megbetegedés	Daganatos megbetegedés	Mozgás-szervi megbetegedés	Gyermek-egészség	Mentális megbetegedés
Az egészség ágazaton kívüli feltételeinek biztosítása	<i>Szocio-kulturális társadalmi környezet</i>						
	<i>környezeti hatások</i>						
Egyéni képességek fejlesztése	<i>Egészségügyi ismeretek</i>						
	<i>Önellátás, öngondoskodás</i>						
Primer prevenció	<i>Táplálkozás</i>						
	<i>Mozgás</i>						
	<i>Alkohol dohányzás drog</i>						
	<i>Környezeti hatások</i>						
	<i>Stressz-kezelés, mentális és személyiség fejlesztés</i>						
Szekunder prevenció	<i>Szűrés – gondozás</i>						
Kuráció, rehabilitáció terciér prevenció	<i>Ellátásszervezés, betegút management</i>						
	<i>Intézményfejlesztés</i>						
Finanszírozás átalakítása	<i>Forrásteremtés a programokhoz</i>						
	<i>Minőség és eredmény-orientált elemel fejlesztése</i>						
Szakmai fejlesztés	<i>Protokollfejlesztés</i>						
	<i>Indikátorfejlesztés (publikusak is)</i>						
	<i>Minőségbiztosítás, ellenőrzés fejlesztése</i>						
	<i>Nyilvánosság fejlesztés</i>						

A táblázat értelmezhető sorokként és oszloponként. **Az akciók inkább a sorok, a programok pedig az oszlopok.** Ezt a keretrendszert kell a létező programokat és forrásokat is integrálva tartalommal megtölteni. Kiemelten fontos az a társadalmiasított metodika, ahogy Kiss István vezette a Szív-érrendszeri program kidolgozását 2005-ben a MOTESZ közreműködésével. Nem érdemes 2 hét alatt lezavarni a programírást, érdemes beletenni a szakmai és társadalmi vitába a munkát és időt, ettől érzi sajátjának a szakma.

A kidolgozás – megvalósítás javasolt menetrendje:

1. Meg kell kérni azt, ami maradt az ESKI-ből, hogy nézze végig a nemzetközi gyakorlatot. Mit és hogy csinálnak ilyen céllal külhonban, működnek-e a nagy integrált nemzeti programok, vagy ez inkább a csak egy kommunikációs – logikai keret, és az önálló programok az életképesek. Tehát: mi van máshol, mi működik, mi nem. A „mi nem”, a kudarcok is fontosak.
2. Ezt az elemzést kell odaadni az egyes szakmáknak, hogy a szakmai társasággal együtt aláírva töltsék ki a saját oszlopukat, és ezt írják le programszerűen a táblázat struktúráját követve a javasolt Nemzeti Programot.
3. Ezek után népegészségügyi szakembereknek kell odaadni az egyes oszlopoknak a szakma által kitöltött első sorait, azaz a primer prevenciós részeket, hogy ebből rakjanak össze egy komplex, az összes programnak megágyazó népegészségügyi programot.
4. Ugyanígy szakmai munkacsoportokat kell létrehozni egyes sorokra (szerkezet, finanszírozás, indikátorok, szakmai protokollok stb.)
5. Fejlesztési szakemberekkel kell elemezni, hogy a Nemzeti Programokba hogyan illeszthetők a már elindított/betervezett hazai és EU-s projektek
6. A 3-as és 4.-es és 5.-ös pontok eredményét vissza kell adni az oszlop-gazdáknak, hogy ennek alapján – ha kell –, korigálják, egységesítsék a programot.
7. Ezután társadalmi vita (MOK, szakmai szervezetek, beteg-szervezetek, szakszervezetek)
8. A Nemzeti Programok rövid változatainak véglegesítése, és ezekből egy közös Országgyűlési Határozat megszavazása.
9. A Nemzeti Programok alapján a konkrét projektek véglegesítése, megvalósítása.

Ez így bizony kb. egy év. De ha már 25 évet késtünk ezzel, akkor megéri ezt az időt rászáni a komplexitás és a szakma bevonása, együttműködésének megnyerése érdekében.

Fontos egyértelműsíteni, hogy a Nemzeti Programok rendszere nem az egészségügy reformjának programja, azaz számos lényegi és rendezendő kérdéssel nem foglalkozik. Ezeket nem ezen a mátrixon kell számonkérni, de ettől még ezeket (is) rendezni kell.